

Fortsatt utbyte med Alfred N'zo.

Under November 2008 fortsatte samarbetet med Alfred N'zo i sydafrika, när Gunilla Classon och Stefan Lind från JiLU, packade väskan och reste dit för att titta på ullproduktionen i regionen samt hålla kurs i småskalig mjölkförädling med fokus på getmjölksprodukter.

Här kommer deras reserapport.

15 november

Trots flygstrejk och trafikomläggning lyckades vi ta oss till Durban på utsatt tid. Där mötte projektledaren upp, och körde oss till Alfred N'zo, och vårt värdshus N2 Imvelo. Vi blev bjudna på välkomstdrink och god middag.

16 november

Ägaren av värdshuset visade sin ullstation. Han skulle påföljande dag köra ullen till en av BKB's uppsamlingsstationer i Cedarville... Gunilla tog ull för att göra OFDA-test på hemma i Sverige. Mike som ägaren heter, uttryckte önskemål om kunskap om hur man förbättrar sin ullkvalitet.

Han visade oss sedan sin systems och sin egen gårdsodling av grönsaker som brukas året runt. Från dessa tog familjerna sitt behov och överflödet såldes sen på den lokala marknaden. Ett exempel på småskalighet.

Mike visade oss också ett område som var tänkt att exploateras för turism. Det låg vackert beläget nere vid floden Umzumvubi, som betyder flodhäst, vilka tidigare funnits här. Både

Gunilla och Stefan tyckte att de skulle utnyttja det stilla lugnet som rådde där och försöka bevara detta som en viktig del av attraktionen. Möjligheter finns för rafting, fiske, grottbesök mm.

På eftermiddagen åkte vi till farmen Weltevrede Farm, där ägarna hade bl a ett gårdsmejeri (och en tam utter). Vi besökte dem för att se om det var lämplig att hålla osttillverkningskursen hos dem. Beslut fattades att Stefan ska hålla en kurs i dagarna tre, för 10 – 13 producenter hos dem. Dessa producenter ska sedan kunna lära ut det viktigaste i osttillverkning till andra blivande entreprenörer.

På gården fanns även ca 200 får av dualpurposerasen dohne merino. De berättade att alla fåren klipps i oktober månad och att hon just fått betalt för sin ull. Klippare från Lesotho handklippte deras djur.

På vägen hem stannade vi till strax före Kokstadt för att i mörkret se getter av olika raser som finns här i området. Tyvärr hade mörkret inträtt så vi såg inte mycket vilket var synd eftersom ägaren hade hämtat hem dem för att Stefan skulle få se.

Så här kunde landskapet se ut.

17 november

Måndag och ”vanlig” arbetsdag, det första som hände var att vi fick ett sms från Weltevrede som meddelade att de inte kunde ta emot några kursdeltagare. Vi lyckades lösa det under senare delen av dagen men då med ett reducerat antal kursdeltagare, siffran sjönk från 13 till 5 st, vilket i och för sig inte behöver vara negativt då varje kursdeltagare får större möjlighet till att tillgodogöra sig undervisningen.

Dagens första besök var på Alfred Nzo district municipality. Där träffade vi ; borgmästaren, samt flera andra med olika ansvarsområden .Projektledaren, Xolisa Jakuja municipal manager presenterade oss och berättade vad vi hittills gjort och våra planer under veckan. Mötet var tänkt som ett välkomstmöte från deras sida, vissa diskussioner om ull och ost hölls. Vi överlämnade en gåva till borgmästare Mpumza och Xolisa i form av en jämtländskt tillverkad osthyvel med täljstenshandtag.

Efter lunch åkte vi till Cedarville för att göra ett besök på den ull-uppsamlingstation som BKB driver. BKB har ca 65 – 70 % av ullmarknaden i Sydafrika, man samlar in vid olika stationer, kör den sen vidare till Durban eller Port Elisabeth för ytterligare sortering, provtagning och klassificering innan balarna sälj på ullbörsen.. Enligt chefen så var det stor kvalitetskillnad på ullleveranserna mellan farmare från farmlands och ruralland. Farmlandfarmarna har bättre kunskap om sortering vilket är av största vikt för den kommande prissättningen, givetvis förekom undantag dvs svarta farmare med hög kvalitet på ullen.

Efter detta besök tog vi en tur in till Matatiele, där vi visades runt. Vi fick en beskrivning om hur det hade fungerat förut med towns och townships, dvs de bostadsområde där den svarta arbetskraften var tänkt bo, alltså aldrig inne i staden men alltid tillgänglig nära staden.

Vi har också fått se skillnaden mellan farmlands och rural land, där farmlands mestadels består av vita farmare. Farmlands är betydligt mycket mer utvecklat i form av bevättning osv och består av en bättre jordmån, medan rural land ofta är de sämre, steniga markerna runt bergens sluttningar, dvs svårare att bruka rationellt.

Ystningskurs- vändning av ost

18 november

1:a dagen med ystningskurs, endast fyra deltagare lyckades ta sig till familjens Moxhams mejeri. Men innan kursen startade blev vi intervjuade av en journalist från The Opinion News en annonsfinansierad tidning som är webbaserad. Han hade nyligen återkommit till Sydafrika efter att ha bott i Tyskland några år

Kursdeltagarna bestod av tre kvinnor som vanligtvis deltar i ett mixed farming with goat management -projekt . Förhållandena i mejeriet var inte de bästa, hygienkraven var svåra att uppfylla under dessa förutsättningar, men kursdeltagarna fick lära om nödvändigheten med detta. Kursdeltagarna hade ingen erfarenhet av mjölkförädling vilket innebär att Stefan fick börja från början. Deltagarna var mycket intresserade och verkade ta till sig av de nya färdigheterna.

Gunilla blev hämtad av koordinatören för Research & Development, en tjänstekvinna som arbetar med forskning och utveckling för Alfred Nzo municipality och en annan tjänsteman . De tog med henne till Matat-EDA kontoret i Matatiele, en NGO (Non Governmental Organisation) som arbetar med lokala projekt. Där träffade vi flera lokala fårägare och angoraget ägare samt två kvinnor som höll i ett projekt som handlade om vävning.

Imvelo Guesthouse, där även denna tarantulaspindel trivdes. ☺

19 november

Ystningskursen fortsatte med ytterligare en kursdeltagare, en entreprenör som drev ett cateringföretag i Kokstad. Det ystades samma ostar som dagen innan. Det gäller att få in den rätta känslan.

20 november

Ystningskursens sista dag, ytterligare en deltagare anslöt sig.

Gunilla träffade representanter från NWKV – National Woolgrovers Assosiation, i Mount Ayliff.

På kvällen hölls avskedsfest för oss på värdshuset där vi bodde. Vi bjöds på grillat kött av alla det slag och ostar från kursen provsmakades av alla festdeltagarna. Diverse gåvor utdelades och anförande om veckans resultat hölls.

21 november

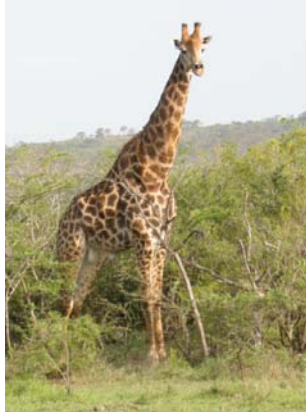
Vi blev hämtade av vår chaufför som körde oss till Mount Ayliff och Alfred Nzo district municipality kontor. Här träffade vi den blivande projektledaren Lumka . Hon tog med oss på ett studiebesök på getkooperativet Umzimvubu Goats. Vi tittade i affären som sålde produkter gjorda av bl a get, t ex väskor, kuddar, mattor och skor. Vi besökte garveriet och verkstaden där skinnen garvas och förädlas till färdiga säljbara produkter. Vi tittade på slakteriet och köttcharkuteriet där man bl. a framställde korv av getkött. Vi åt sedan lunch på tillhörande restaurang som enbart serverade måltider gjorda av getkött. Kvällen användes åt att tillsammans med Xolisa Jakuja sammanfatta veckans aktiviteter.

22 November

På morgonen blev vi skjutsade av Projektledaren till Durban's flygplats. Väl där sade vi adjö och hyrde oss en bil för att åka på safari i Hluhluwe/Imfolozi game reserve, som ligger i KwaZulu-Natal. Efter 2 dagars safari med massor av djur,(inkl. big 5) och intryck flög vi vidare till Kapstaden, där Stefan tittade på vithajar i havet medan Gunilla relaxade. Efter 2 dagar i Capetown flög vi, belåtna med både arbete och semester, hem till den stundande Julen.

Vita noshörningar.

Giraff

Gepard

Foton: Gunilla Classon och Stefan Lind